

Historische Buitenplaatsen

bieden buitenkans voor natuurpromotie

In 2012 vieren we niet alleen het Jaar van de Bijen, maar ook het Themajaar Historische Buitenplaatsen. En dat biedt prachtige aanknopingspunten voor KNNV-afdelingen om de natuur in het zonnetje te zetten, meent KNNV'er Kees de Heer. Want buitenplaatsen zijn de boeiendste combinatie van natuur en cultuur.

Landgoed Schothorst te Amersfoort.

Tekst en beeld Kees de Heer

Juist de combinatie van natuur-, landschaps- en cultuureducatie is volgens mij nog een grotendeels onontgonnen terrein, waaraan de KNNV een belangrijke bijdrage kan leveren. Zo kan de KNNV in 2012 een publieksdag organiseren over het behoud en beheer van landgoederen en buitenplaatsen.

DOE MEER MET BUITENPLAATSEN

De officiële aftrap van het Jaar van de Historische Buitenplaats is op 29 maart 2012. Organiseer dus vlak na die datum een lezing in combinatie met excursies. De vier brillenmethode van 'Leesbaar landschap' is uitermate geschikt voor excursies op landgoederen en buitenplaatsen, want deze methode combineert verhalen over de seizoensvariatie, bodem, ontstaansgeschiedenis en patronen in het landschap (zie *Natura* 2008/6, p. 173-175).

De bijbehorende handleidingen zijn te vinden op www.clm.nl/projecten/leesbaar.html.

Meer informatie over het Themajaar Historische Buitenplaatsen 2012 is te vinden op de site www.buitenplaatsen2012.nl. Stuur informatie over KNNV-activiteiten op buitenplaatsen naar lianne.asschert@buitenplaatsen2012.nl.

Nu verzorgen natuurclubs meestal pure natuurexcursies, terwijl oudheidkundige verenigingen op exact dezelfde plekken activiteiten organiseren voor historisch geïnteresseerden. Het ligt voor de hand om de verhalen over natuur en cultuur beter in elkaar te schuiven, en om inventariseerwerk te koppelen aan beschermingsacties. Als KNNV-afdelingen druk in de weer zijn om de flora en fauna van landgoederen te inventariseren, ligt het voor de hand om die resultaten daarna aan een breed publiek te tonen. En datzelfde publiek te betrekken bij het behoud van natuur en landschap.

THEMAJAAR

Op 1 januari 2012 geven de vleermuizen het estafettestokje over aan de bever, en de boerenzwaluw wordt afgelost door de grauwe klauwier en de klapkster. De Zoogdiervereniging VZZ en SOVON Nederland hebben het handig bekeken. De organisatie van een themajaar stimuleert de samenwerking, zet her en der in het land mensen aan het werk en zorgt doorgaans voor nieuwe partners en coalities. Zo'n jaarsoort levert relatief veel gratis publiciteit op, want veel journalisten willen daar dan toch een keer een stukje over schrijven. Zelfs niet-aanbare soorten kunnen zo in het zonnetje worden gezet, terwijl je tegelijk nieuwe doelgroepen kunt bereiken. KNNV-afdelingen kunnen

hierover meepraten. In het Jaar van de Bijen 2012 willen we extra aandacht geven aan insectensoorten die voor hun voortbestaan afhankelijk zijn van nectar. Bovendien hebben we inmiddels de nodige ervaring met themajaren op internationale schaal. Waarschijnlijk hebben veel KNNV'ers het Jaar van de Biodiversiteit of het Jaar van de Bossen aangegrepen om extra lezingen, cursussen en excursies te organiseren. Op 10-10-10 organiseerde de KNNV zelfs een publieksdag over biodiversiteit om het belang van een grote soortenrijkdom te benadrukken. Graag wil ik pleiten voor een vergelijkbare publieksdag in 2012 over het behoud en beheer van landgoederen en buitenplaatsen.

POSTZEGELS

Het Jaar van de Historische Buitenplaats is voor natuurclubs een uitgelezen kans om een bondgenootschap te sluiten met historische verenigingen en oudheidkundige kringen. De Stichting Themajaar Historische Buitenplaatsen 2012 is opgericht om veel meer mensen in ons land bekend te maken met historische buitenplaatsen en om meer aandacht te krijgen voor het behoud van dit culturele erfgoed. Hoe meer mensen weten en zien hoe interessant en mooi historische buitenplaatsen zijn, des te meer draagkracht zal ontstaan voor het behoud en beheer van dit unieke erfgoed.

Ooit telde Nederland 6000 buitenplaatsen en daarvan is nog slechts tien procent over. De resterende 600 zijn niet gelijkmatig verdeeld over alle provincies. Gelderland is rijk bedeed dankzij het Gelders Arcadië aan de zuidrand van de Veluwe en Utrecht dankzij de Vechtstreek en de Stichtse Lustwarande, maar hoogstwaarschijnlijk heeft iedere KNNV-afdeling genoeg buitenplaatsen op zijn grondgebied om mee te kunnen doen. Allerlei organisaties participeren in het Jaar van de Historische Buitenplaats 2012. Veel musea besteden extra aandacht aan historische buitenplaatsen, er komen rondetafelconferenties en nieuwe publicaties. Zelfs Post NL doet mee door het uitgeven van een serie postzegels over buitenplaatsen. Kortom, er liggen legio mogelijkheden voor publieksevenementen waar KNNV'ers op kunnen inspringen.

Kees de Heer is voormalig hoofdredacteur van Natura en lid van de KNNV afd. Amersfoort.